

Byrådssak /22

Saksframstilling

Vår referanse: 2022/139695-6

Høringsuttalelse - Rapport om fremtidig forvaltning av forsvarssektorens kulturhistoriske eiendommer

Hva saken gjelder:

Bergen kommune har i brev av 12.09.2022 mottatt høringssak fra Forsvarsdepartementet (FD) vedrørende rapport om fremtidig forvaltning av forsvarssektorens kulturhistoriske eiendommer.

Rapporten er utarbeidet av en tverrsektoriell arbeidsgruppe ledet av Forsvarsbygg og den utreder en fremtidig forvaltning av forsvarssektorens kulturhistoriske eiendommer. Hovedhensikten med utredningen er å gi et kunnskapsgrunnlag for å vurdere alternative løsninger til dagens forvaltning av forsvarssektorens kulturhistoriske eiendommer. I rapporten er det utredet 4 mulige alternativer for organisering, eierskap og forvaltning av eiendommene inkludert ivaretagelse av den militærhistoriske verdien. Alternativene veies opp dagens situasjon (0 alternativ).

Høringsfrist:

Høringsfristen er satt til 14.11.2022.

Bakgrunn:

Forsvarssektorens forvaltning av festningsporteføljen bygger på erkjennelsen av festningenes kultur- og militærhistoriske betydning. Etter etableringen av Forsvarsbygg i 2002 var det et stort søkelys på å forvalte de nasjonale festningsverkene som en egen portefølje med tydelige ambisjoner for både å sikre kulturhistoriske verdier og å utvikle festningene som kulturarenaer for allmennheten. I perioden etter 2015 har tilstanden på festningsporteføljen blitt stadig dårligere og vedlikeholdsettersepet har i fem års-perioden frem til 2021 økt betydelig med 22 millioner kroner per år.

Utredningen peker på mulige grep for å avhjelpe virkningene av festningenes manglende finansiering, herunder tiltak for å øke graden av selvfinansiering. Den primære forutsetningen for valg av fremtidig organisering av festningsporteføljen er hva som samlet sett er best for staten. De to viktigste vurderingskriteriene er at kulturhistoriske og arkitektoniske kvaliteter skal ivaretas på en god måte og at festningene skal bevares og videreutvikles som kulturmiljøer og arenaer for kulturoplevelser.

Innspill fra fagetaten

Byantikvaren har fått saken til uttalelse og påpeker at Bergenhus festning er en av de 14 nasjonale festningene i landet som vurderes å være av særlig nasjonal kulturhistorisk betydning. Dette tilsier at de bør forbli i statlig eie og derfor vil ikke løsninger basert på organisering i form av selskap, stiftelser eller fond som utgangspunkt være interessant for Bergenhus festning. Byantikvaren er enig i rapportens konklusjoner, og framhever viktigheten av en langsiktig og forutsigbar finansiering, og at staten må sikre finansiering av

kostnadene med å ta vare på festningenes kulturhistoriske og arkitektoniske kvaliteter. Videre går byantikvaren inn for at det legges til rette for en bærekraftig videreutvikling av festningene, herunder Bergenhus festing, som arenaer for kulturopplevelser.

Økonomiske konsekvenser:

Uansett hvilket alternativ som velges, så vil Bergen kommune ikke pådra seg økonomiske forpliktelser som følge av endring i forvaltningsstrukturen av Forsvarets kulturhistoriske eiendommer. Denne saken vil derfor ikke ha økonomiske konsekvenser for Bergen kommune.

Byrådets vurdering og forslag til høringsuttalelse:

Byrådet støtter i likhet med byantikvaren som fagetat rapportens konklusjon om at alternativ 1 bør prioriteres. Alternativet går ut på at FD fortsatt vil ha ansvar for forsvarssektorens kulturhistoriske eiendommer, og at disse forvaltes av Forsvarsbygg i en ny tilpasset modell. Modellen innebærer at resultatansvar og nødvendig fullmakt for disponering av budsjett legges til en definert organisatorisk enhet. Dette alternativet vil, i motsetning til dagens situasjon, innebære en langsiktig, forutsigbar og kostnadsdekkende finansieringsmodell og samtidig tydelig synliggjøre kostnadene sektoren har for å ivareta festningene. Løsningen bygger på videreføring av historisk eierskap og etablert kompetanse og legger til rette for at festningene bevares og videreutvikles som kulturmiljøer og arenaer for kulturopplevelser. Byrådet er positiv til det og mener at alternativ 1 gir nødvendig sikkerhet for en god, helhetlig og samlet fremtidig forvaltning av festningsporteføljen, deriblant Bergenhus festning.

Byrådet foreslår at kommunen avgir følgende uttalelse:

Bergen kommune støtter rapportens konklusjoner, og fremhever viktigheten av en langsiktig og forutsigbar finansiering. Bergen er landets største forsvarskommune. Sentrumsnære Bergenhus festning - den eldste bevarte festningen i Norge - har stor betydning for byens historie. Den skaper nære bånd mellom forsvaret og byens befolkning. Derfor er det avgjørende at staten sikrer finansiering av kostnadene slik at festningens kulturhistoriske og arkitektoniske kvaliteter blir ivaretatt. Bergen kommune er også positiv til at det tilrettelegges for videre utvikling av Bergenhus, og andre festninger. De er unike arenaer for kulturopplevelser.

Vedtakskompetanse:

Etter byrådets fullmakter § 6 er det byrådet som avgir høringsuttalelser på vegne av Bergen kommune, jf. vedtatt av bystyret i sak 378-20. Saken vurderes ikke til å være av prinsipiell art.

Saken har ikke vært forelagt forretningsutvalget.

Byråd for klima, miljø og byutvikling innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

1. Byrådet avgir høringsuttalelse til «Høring av rapport om fremtidig forvaltning av forsvarssektorens kulturhistoriske eiendommer» slik den fremkommer av byrådets forslag.
2. Melding om vedtak sendes Bystyrets kontor

Dato: 8. november 2022

Ingrid Nergaard Fjeldstad
Byråd for klima, miljø og byutvikling

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

1. Høring
2. Rapport
3. Vedlegg til rapporten
4. Byantikvarens faginnspill